

De Gentse ouderwerking door een hulpverlenersbril

Ik ben geen ouder van kinderen of jongeren die in de bijzondere jeugdbijstand worden begeleid of opgevangen. Toch schrijf ik ook een artikel over ouderwerkingen. Ik ben, als hulpverlener, al van het begin af aanwezig op de ouderwerking van Roppov in Gent. Elke eerste woensdag van de maand, behalve in juli en augustus. En ik lieg een klein beetje, want intussen ben ik niet echt een hulpverlener meer maar een directeur van een organisatie voor jeugdzorg. Maar de ouders van de ouderwerking hebben beslist dat ik toch mocht blijven komen. Ik voel me eigenlijk wel een beetje vereerd dat ze dat beslist hebben.

Wat ik daar doe? Ik schrijf, want het is mijn taak om verslag te schrijven, één keer op twee, afwisselend met een andere hulpverlener. Soms geef ik ook wat uitleg. Ik leg aan de ouders uit hoe de regels van de hulpverlening in elkaar zitten, en soms ook waarom de zaken geregeld zijn zoals ze geregeld zijn. Van zodra ik te veel begin uit te leggen, zullen de ouders mij wel terugfluiten. Ze zeggen dan dat ik niet moet verdedigen of goedpraten, en ze hebben gelijk. In de oudergroep gaat het niet enkel over problemen, soms vinden ouders ook dat het goed gaat, met de regels en met de praktijk. En ook niet dat het altijd over regels gaat. Het gaat heel vaak ook over hoe mensen zich behandeld voelen, hoe “ze” met hen als ouders en met hun kinderen omgaan...

Wat ik het meest doe is luisteren. Dank zij die vele jaren in de ouderwerking begin ik steeds beter te beseffen wat het kan zijn om als ouder in contact te komen met de bijzondere jeugdzorg. Het helemaal begrijpen, dat kan nooit. Ik heb zo veel verhalen gehoord, ik heb de hoop en de wanhoop gehoord, de dankbaarheid en de ontgoocheling, het begrip en het “hoe is het mogelijk”. Vele verschillende mensen met elk een eigen verhaal. Zo veel delen maakt mij rijker, maakt dat ik steeds dichterbij die beleving kan komen. Dat helpt mij ook in mijn praktijk, maar dat maakt me ook nog meer bewust hoe vaak ik in die praktijk nog heel wat te leren heb. De ouders vertellen hun verhaal zoals zij het beleven, zoals zij het kennen en zoals niemand anders het kan kennen. Luisteren is wellicht het belangrijkste dat ik daar doe en kan doen. Luisteren en leren...

De ouders die naar de ROPPOV-ouderwerking in Gent komen, die doen dat omdat ze hopen dat er met hun verhaal iets gebeurt. Ze vertellen, en uit wat ze vertellen en wat ook andere ouders via mails of brieven inbrengen, groeien er teksten. Die teksten worden verspreid: naar andere overlegorganen zoals adviesgroepen voor integrale jeugdhulpverlening bij voorbeeld, naar dialoogdagen waar ouders en hulpverleners elkaar ontmoeten, naar organisaties voor jeugdhulp, naar het agentschap of naar de minister en zijn kabinet.

Ik sta vol bewondering voor dat engagement van die mensen. Sommigen komen een tijdje, anderen vele jaren, sommigen alleen op die vergadering, anderen ook in andere overlegvergaderingen. Er zijn er die tussendoor een tekst nalezen, iets opzoeken, anderen beperken hun engagement tot de vergadering maar het kan en mag, naast elkaar. Het engagement van de ouders richt zich vooral naar de mensen die na hen komen. De ouders zijn zich daarvan bewust! Zij willen delen opdat de jeugdhulp verder kan groeien en beter worden: met meer respect voor wat bij de ouders leeft, met meer mogelijkheden van inspraak, met een goede basishouding naar de ouders én de jongeren toe. Hoed af voor zo veel inzet, voor zo veel tijd en betrokkenheid.

De ouders weten dat de hulpverlening niet perfect kan en zal worden, ze weten dat vele zaken maar traag veranderen, helaas. Ze zien vaak ook de bredere verbanden die het moeilijk maken om tot een goede samenleving en hulpverlening te komen: het maatschappelijk klimaat, de beperkte middelen en zo veel meer. Maar de ouders zien wel dat er hier en daar iets beweegt en daar putten ze moed uit. Ze voelen ook de erkenning voor hun werk: voorzieningen die dank u wel zeggen, instanties die een brief sturen om te melden wat ze met de suggesties van de ouders gedaan hebben, de overheid die hen kent en aanspreekt en feliciteert en een paar jaar terug ook bedacht met de prijs voor de jeugdzorg. Dit alles geeft moed om verder te doen...

Wat me vooral opvalt, is dat de oudergroep, misschien zelfs in de eerste plaats, een warme groep van mensen is. Het zijn zeer verschillende mensen die het niet altijd met elkaar eens zijn, maar mensen die stuk voor stuk respectvol met

elkaar omgaan, respectvol en warm. Vreugde en verdriet wordt gedeeld, mensen zijn begaan met elkaar en informeren naar elkaars grote en kleine zorgen. En plagen en grappen hoort er natuurlijk ook bij.

Het is echt niet alleen voor de chocomelk dat ik elke eerste woensdag van de maand optrek naar de Martelaarslaan in Gent.

Getuigenis van een hulpverlener

Als begeleider in een voorziening voor kortdurende opvang was ik wel eens nieuwsgierig wat de ouders dachten van de hulpverlening. De hulpverlening denkt wel dat ze goed bezig is, maar mijn vraag was: “is dat wel zo?”

Na overleg en contact op te nemen met Roppov ben ik een eerste maal en samen met een ouder die al langer Roppov kende naar een oudergroep in Gent geweest. Eigenlijk was ik best wel wat zenuwachtig en vooral onwennig omdat ik niet wist wat mij te wachten stond. Gingen de ouders mij wel aanvaarden, nog een hulpverlener erbij!

De eerste kennismaking was hartelijk, het was er gezellig rond de tafel. Het viel mij op dat hier ouders rechtuit kunnen spreken. Iedereen luistert geconcentreerd naar de anderen. De gespreksmoderator luistert erg aandachtig, onderbreekt niet. Er wordt een goed leesbaar verslag gemaakt. Soms worden de exacte woorden van ouders genoteerd om het gezegde meer kracht bij te zetten.

Ouders die Roppov al lang kennen zijn goed op de hoogte van het reilen en zeilen van de jeugdzorg. Zij kennen de professionele termen en zijn op de hoogte van de veranderingen. Zij geven tips en raad aan anderen. Nieuwe ouders willen vooral hun eigen verhaal doen, het onderwerp dat op dat moment behandeld wordt is dan veelal niet van tel. De gespreksleider geeft nieuwe ouders de kans om hun verhaal te vertellen en hun ergernissen te horen en te noteren. Veelal wordt zo uit eerlijke vertellingen een volgend onderwerp gedestilleerd voor een volgende bijeenkomst. Geen enkele ouder zet een andere op zijn “plaats”, er is een groot respect naar elkaar toe.

Een uitspraak die mij erg geraakt heeft is: “Ik durfde in de instelling niets te zeggen, niet reclameren, want ik was bang dat mijn kind daar dan op zal afgerekend worden.” Deze bewering heb ik nooit ervaren tijdens mijn werkdiensten, niettemin leeft ze wel onder de ouders.

Een veelgehoord item, eigenlijk een ergernis, dat steeds terugkomt, is dat ouders onvoldoende op de hoogte gehouden worden wat er met hun kind gebeurt. De informatiedoorstroming is onvoldoende vanuit de rechtbank, de voorziening en of de consultant. Dit is een opmerking die ik zeker meeneem naar mijn werkplaats en die daar geïntegreerd is in de werking.

Mijmeringen rond mijn ervaringen als hulpverlener in Roppov-oudergroep

Sedert vele jaren neem ik als hulpverlener deel aan de oudergroep van het Waasland.

Soms vraag ik me af hoe het komt dat dit voor mij bijna een onmisbaar deel is van hoe ik mijn eigen functie zie en wil invullen.

Mocht de oudergroep er niet meer zijn, zoals het er momenteel toch wel wat naar uitziet, dan zou ik dat zeker missen. Waarom? Wat onderscheidt mij van vele van mijn collega's die dit blijkbaar niet echt nodig hebben om zich in hun job goed te voelen?

Het is een vraag die me soms bezig houdt en waarop ik nu wel eens een antwoord wil proberen zoeken.

Het moet met twee zaken te maken hebben, denk ik zo:

- Persoonlijk ben ik waarschijnlijk, vanuit mijn verleden of erfelijk (misschien vinden ze ooit een gen of een hersenkronkel), belast met een soort virus of nood waardoor het nodig is dat mijn voeding rechtstreeks uit de bron komt, puur en zuiver, onbezoedeld, is.
- Het contact met de ouders in de oudergroep is blijkbaar de passende voeding die aan deze nood binen mijn job tegemoet komt.

Welke nood kan dat dan wel zijn?

Puur en zuiver betekent hier voor mij dat de oudergroep me telkens weer confronteert met hoe ouders hulpverlening ervaren, het is telkens een injectie met een puur extract van de confrontatie tussen bedoelingen, meningen, wensen, verlangens, opvattingen, veronderstellingen, hypothesen,... van onszelf als hulpverlener met bedoelingen, meningen, wensen, verlangens, opvattingen, veronderstellingen, hypothesen,... van de ouders. Als je er als hulpverlener kunt in slagen je eigen stuk even los te laten en je laat onderdempelen in dat van de ouders en daar een voldoende dosis van inneemt dan werkt dit helend. Het werkt als een allesreiniger die alle vuil en ballast wegneemt waardoor alles plots gaat glinsteren.

Het geeft antwoorden op vragen waar we als hulpverlener soms urenlang zitten over debatteren, waar we op vast lopen en stommelings denken dat we er zelf het antwoord moeten kunnen op geven. Het weerlegt vooroordelen of valse veronderstellingen, het verandert het perspectief, het laat andere horizonten zien.

Het is afstemmen, op dezelfde golflengte komen en vanuit deze connectie ook sneller vooruit kunnen gaan. Het is zoeken en tasten, heen en weer, het is lachen en het is huilen, het is een noodzakelijke stap om elkaar te kunnen vinden.

Er is al heel veel tijd verloren gegaan in de hulpverlening door deze 'beweging' niet of onvoldoende te maken. Er zijn al boeken, mappen, verslagen vol geschreven die naast 'de waarheid' zitten ook, denk ik in alle bescheidenheid, omdat ze niet geput hebben uit deze bron.

Het is misschien bovenal een les in bescheidenheid en het opent je ogen voor de manier waarop ons handelen als hulpverlener ingrijpt in de leefwereld van ouders en jongeren en hoe we dat ingrijpen passender, respectvoller maar ook efficiënter en gericht zouden kunnen doen.

Zonder deze maandelijkse voeding zou mijn job minder aangenaam zijn, misschien is het ook wel een ideaal middel tegen burnout?